МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Галузі знань: 22 «Охорона здоров'я»

Складник освіти: післядипломна освіта, спеціалізація

Спеціальність: Офтальмологія

Попередня освіта: лікарі-хірурги, лікарі-офтальмологи дитячі; лікарі-офтальмологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю

Професійна кваліфікація: лікар-спеціаліст

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ ЗДМФУ
Голова Вченої ради
_____/ проф. Юрій КОЛЕСНИК
(протокол № 5 від «24» грудня 2024 р)
Програма підготовки вводиться в дію з 25.12.2024 р.
_____/ проф. Юрій КОЛЕСНИК
(наказ № 447 від « 25 » грудня 2024 р

Запоріжжя 2024

ПЕРЕДМОВА

Програму підготовки з підвищення кваліфікації зі спеціальності **«Офтальмологія»** складено робочою групою, відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 р. № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» (із змінами) від 14 липня 2021 р. № 725, Наказу МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами), Наказу МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами).

Затверджено рішенням Вченої ради Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, протокол № 5 від 24.12.2024 р. Введено в дію Наказом ректора Університету № 447 від 25.12.2024 р.

Керівники робочої групи:

- Луценко Н.С. - д.мед.н., професор, завідуюча кафедрою хірургії 1 Запорізького державного медико-фармацевтичного університету
- Завгородня Н.Г. – д.мед.н., професор, завідувачка кафедри офтальмології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Робоча група:

1. Цибульська Т.Є. – д.мед.н., професор кафедри офтальмології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету
2. Рудичева О.А. – к.мед.н., доцент кафедри хірургії 1 Навчально-наукового інституту післядипломної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
3. Ісакова О.А. – к.мед.н., доцент кафедри хірургії 1 Навчально-наукового інституту післядипломної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
4. Безденежна О.О. – к.мед.н., доцент кафедри офтальмології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
5. Саржевська Л.Е. – к.мед.н., доцент кафедри офтальмології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
6. Михальчик Т.С. – к.мед.н., асистент кафедри хірургії 1 Навчально-наукового інституту післядипломної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;

7. Рябоконь Ю. Ю. доктор медичних наук, професор, директор навчально-наукового інституту післядипломної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;

Рецензії-відгуки:

1. Клименко А.В. д.мед. н., професор завідувач кафедри факультетської хірургії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;

2. Губка В.О. – д.мед.н., професор, завідувач кафедри госпітальної хірургії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

І. ВСТУП

1. Післядипломна освіта: основним завданням циклів спеціалізації, є отримання та удосконалення професійних знань і навичок шляхом оновлення наявних та отримання нових теоретичних і практичних знань, необхідністю освоєння сучасних та нових методів вирішення професійних завдань, формування і закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок, отриманих в результаті теоретичної підготовки, необхідністю вивчення світового досвіду.

2. Попередня освіта перелік освітніх програм: лікарі, які закінчили інтернатуру за наступними спеціальностями: лікар-хірург, лікар-офтальмолог дитячій; та лікарі-офтальмологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю, відповідно Наказу МОЗ України від 25.07.2023 № 1347 "Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями" (Із змінами)

3. Програма підготовки з підвищення кваліфікації – проходження циклу спеціалізації за спеціальністю «Офтальмологія» проводиться за програмою підготовки затвердженою Вченою радою ЗДМФУ, та розробленими на їх основі робочими програмами та навчальними планами затвердженими на Вченій раді Навчально-наукового інституту післядипломної освіти.

4. Слухачі, які виконали навчальний план та програму спеціалізації, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліста із кваліфікації «Офтальмологія».

ІІ. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	22 «Охорона здоров’я»
Складник освіти	Післядипломна освіта, спеціалізація
Спеціальність	Офтальмологія
Кваліфікація	Лікар-спеціаліст
Передумови вступу	Лікарі, які закінчили інтернатуру за наступними спеціальностями: лікар-хірург, лікар-офтальмолог дитячій; та лікарі-офтальмологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю
Форма проходження	Очна та дистанційна участь в режимі реального часу
Мова	Українська
Академічні права	Робота на посадах лікар-спеціаліст за спеціальністю «Офтальмологія» у лікарняних закладах та закладах охорони здоров’я. Безперервний професійний розвиток, цикли тематичного удосконалення
Моніторинг та оцінювання	Наказ МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами), Наказ МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами).
Обсяг програми	• 5 місяців (780 годин / 26 кредитів ЄКТС) для лікарів-хірургів, лікарів-офтальмологів дитячих, • 3 місяців (468 годин /15,6 кредитів ЄКТС) для лікарів-офтальмологів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю Відповідно до Наказ МОЗ України від 25.07.2023 № 1347 "Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями" (Із змінами).

ІІІ. ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров’я за спеціальністю «Офтальмологія», або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 1.** Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці. **ЗК 2.** Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності. **ЗК 3.** Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня. **ЗК 4.** Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами. **ЗК 5.** Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп’ютерною технікою. **ЗК 6.** Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці. **ЗК 7.** Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка). **ЗК 8.** Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров’я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.). **ЗК 9.** Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності. **ЗК 10.** Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані. **ЗК 11.** Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

	ЗК 12. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани. **ЗК 13.** Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами. **ЗК 14.** Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.
Професійні компетентності (ПК)	**ПК 1.** Навички опитування пацієнтів, спілкування з їх рідними, включаючи соціальні питання, проведення клінічного огляду та оцінки життєво важливих показників органу зору та адекватно інтерпретувати результати. **ПК 2.** Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результаті. **ПК 3.** Вміння діагностувати, оцінювати, досліджувати, контролювати та інтерпретувати дані з урахуванням найпоширеніших офтальмологічних станів. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання. **ПК 4.** Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань. **ПК 5.** Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань. **ПК 6.** Вміння проводити та призначати своєчасні та відповідні дослідження, такі як дослідження мікробіологічних зразків, лабораторні дослідження та рентгенологічне обстеження, а також інтерпретувати результати клінічних даних у зв'язку з колегами для формування диференціального діагнозу. **ПК 7.** Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань. **ПК 8.** Здатність до діагностування невідкладних станів. **ПК 9.** Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги. **ПК 10.** Навички надання екстреної медичної допомоги **ПК 11.** Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.

	ПК 12. Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду. **ПК 13.** Здатність розв'язувати медичні проблеми в нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності. **ПК 14.** Здатність до проведення санітарно-гігієнічних і профілактичних заходів. **ПК 15.** Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб. **ПК 16.** Вміння підтримувати ефективну комунікацію з пацієнтами та родичами, відповідно до принципів спільного прийняття рішень та усвідомленої згоди, точно документувати це спілкування та виконувати командну роботу з ефективним спілкуванням у рамках медичної групи.

За результатами опанування програми з підвищення кваліфікації з циклу спеціалізації «Офтальмологія» лікар досягає наступних програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання

ПРН 1. Застосовувати знання загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.
ПРН 2. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя.
ПРН 3. Оцінювати інформацію щодо діагнозу, застосовуючи стандартну процедуру на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень.
ПРН 4. Виділяти провідний клінічний симптом або синдром. Встановлювати найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання. Призначати лабораторне та/або інструментальне обстеження хворого. Здійснювати диференціальну діагностику захворювань. Встановлювати попередній клінічний діагноз.

ПРН 5. Визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання.
ПРН 6. Визначати необхідне лікувальне харчування при лікуванні захворювання.
ПРН 7. Визначати принципи та характер лікування (консервативне, оперативне) захворювання.
ПРН 8. Встановлювати діагноз.
ПРН 9. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги на підставі діагнозу невідкладного стану.
ПРН 10. Надавати екстрену медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану.

Матриця відповідності професійних компетентностей лікаря зі спеціальності «Офтальмологія» програмним результатам навчання

ПРН / ПК	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	*		*	*		*				*
2	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
3	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
4	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
5	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
6	*			*		*	*			*
7	*					*	*			
8	*		*	*		*	*			
9	*		*	*	*	*	*			
10	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
11	*	*	*	*		*	*	*	*	
12	*	*					*			
13	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
14	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
15	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
16	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

IV. Перелік компонентів програми підготовки з циклу спеціалізації «Офтальмологія»

4.1. Для лікарів хірургів, лікарів офтальмологів дитячих 5 місяців (780 годин / 26 кредитів ЄКТС):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/ г один	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти за спеціальністю			
ОК1	Організація офтальмологічної служби в Україні. Розвиток, нормальна анатомія та гістологія органу зору. Фізіологія органа зору. Методи дослідження зорових функцій.	2,7/82	залік
ОК2	Рефракція та акомодація ока. Косоокість. Клінічні методи дослідження в офтальмології.	4,82/146	залік
ОК3	Захворювання ока (Захворювання рогової оболонки та склери. Захворювання судинної оболонки. Захворювання сітківки та скловидного тіла. Захворювання кришталика	6,2/188	залік
ОК4	Нейроофтальмологія. Глаукома. Офтальмологічні симптоми при загальних захворюваннях організму та синдромах.	4,37/132	залік
ОК5	Захворювання допоміжних органів ока та орбіти. Ушкодження органу зору, бойова	2,5/76	залік
ОК6	Методи лікування в офтальмології. Лікарсько-трудова експертиза при захворюваннях та пошкодженнях органа зору. Професійні захворювання органу зору.	1,29/39	залік
ОК7	Ментальне здоров’я mhGAP	1,3/39	залік
Додаткові компоненти			
ДК1	Гемоконтактні вірусні інфекції	0,27/8	залік
ДК2	Туберкульоз	0,27/8	залік
ДК3	Запобігання насильству в сім’ї	0,27/8	залік
ДК4	Невідкладна медична допомога при надзвичайних ситуаціях	0,27/8	залік
ДК5	Медичне право	0,27/8	залік

ДК6	Базова (фахова) цифрова компетенція працівника охорони здоров'я.	0,27/8	залік
ДК7	Ділова українська мова.	0,27/8	залік
ДК8	Медико-етичні аспекти здоров'я і хвороби. Позитивна медицина.	0,27/8	залік
ДК9	Спілкуємось українською правильно. Ментальність і здоров'я українців.	0,27/8	залік
Атестація		0,2/6	Залік
Разом		**26/780**	

4.2 Для лікарів-офтальмологів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю 3 місяців (468 годин /15,6 кредитів ЄКТС)

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/ годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти за спеціальністю - 426			
ОК1	Організація офтальмологічної служби в Україні. Розвиток, нормальна анатомія та гістологія органу зору. Фізіологія органа зору. Методи дослідження зорових функцій.	1,65/50	залік
ОК2	Рефракція та акомодація ока. Косоокість. Клінічні методи дослідження в офтальмології.	2,9/88	залік
ОК3	Захворювання ока (Захворювання рогової оболонки та склери. Захворювання судинної оболонки. Захворювання сітківки та скловидного тіла. Захворювання кришталика	3,83/116	залік
ОК4	Нейроофтальмологія. Глаукома. Офтальмологічні симптоми при загальних захворюваннях організму та синдромах.	2,71/82	залік
ОК5	Захворювання допоміжних органів ока та орбіти. Ушкодження органу зору, бойова травма	1,45/44	залік

ОК6	Методи лікування в офтальмології. Лікарсько-трудова експертиза при захворюваннях та пошкодженнях органа зору. Професійні захворювання органу зору.	0,72/22	залік
ОК7	Ментальне здоров’я mhGAP	0,8/24	залік
Додаткові компоненти - 36			
ДК1	Гемоконтактні вірусні інфекції	0,13/4	залік
ДК2	Туберкульоз	0,13/4	залік
ДК3	Запобігання насильству в сім’ї	0,13/4	залік
ДК4	Невідкладна медична допомога при надзвичайних ситуаціях	0,13/4	залік
ДК5	Медичне право	0,13/4	залік
ДК6	Базова (фахова) цифрова компетенція працівника охорони здоров’я.	0,13/4	залік
ДК7	Ділова українська мова.	0,13/4	залік
ДК8	Медико-етичні аспекти здоров’я і хвороби. Позитивна медицина.	0,13/4	залік
ДК 9	Спілкуємось українською правильно. Ментальність і здоров’я українців.	0,13/4	залік
Атестація		0,2/6	іспит
Разом		**15,6/468**	

V. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА

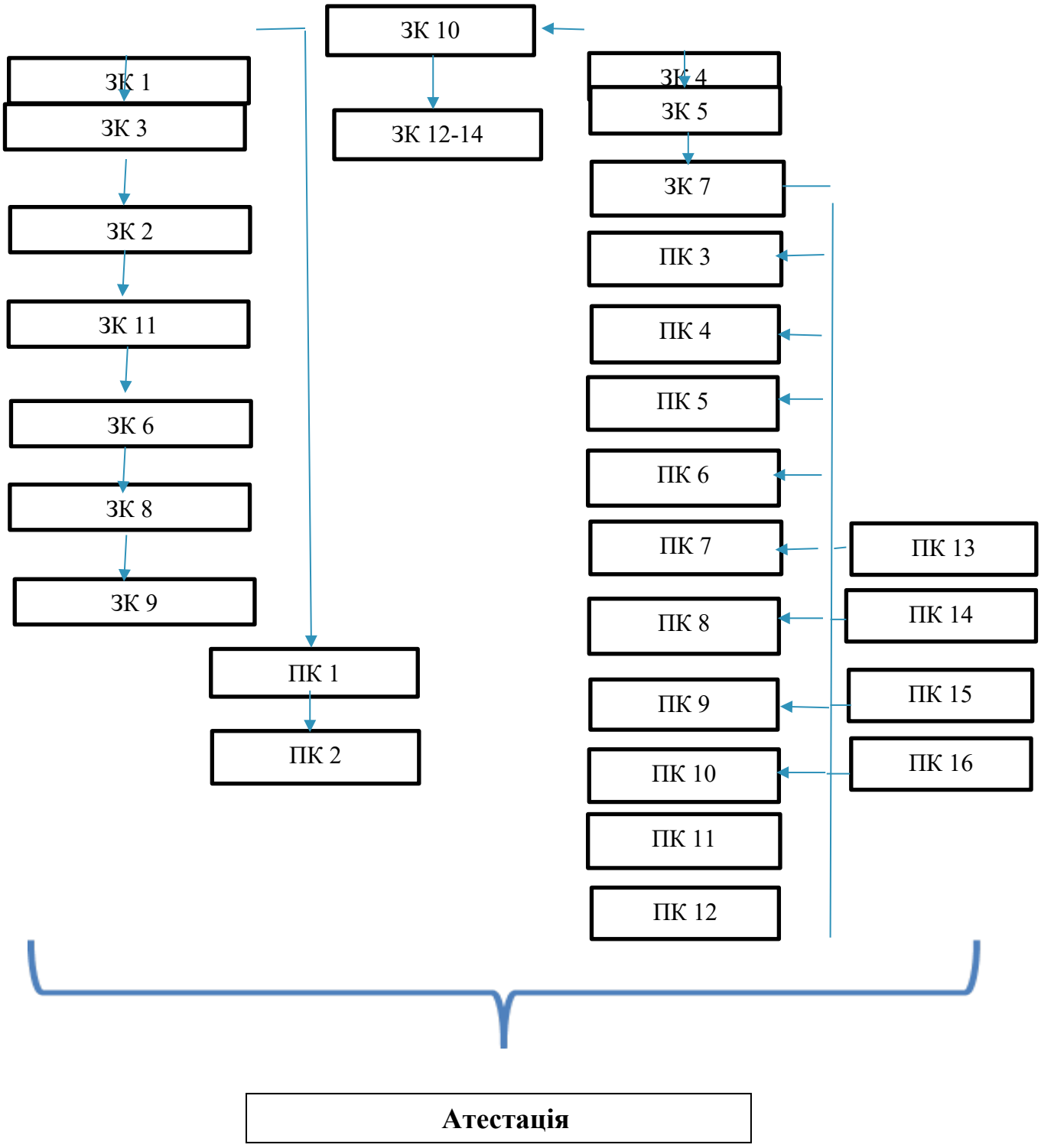

VI. АТЕСТАЦІЯ

Атестація на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Офтальмологія» підлягають особи, що пройшли цикл спеціалізації. Склад атестаційної комісії, яка проводить атестацію на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліст формується закладом вищої (післядипломної) освіти.

До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Офтальмологія», допускаються слухачі які повністю виконали програму підготовки.

Допуск до проведення атестації для визначення знань та практичних навичок оформлюється наказом ректора закладу вищої освіти.

Атестація лікарів включає:

- іспит з оволодіння практичними навичками;
- співбесіда.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 5-ти бальною (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 1–2 – «незадовільно») і вербальною («зараховано», «не зараховано») системами.

Види контролю: поточний, підсумковий, самоконтроль, атестація.

За результатами атестації з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» комісія приймає такі рішення: присвоїти або відмовити у присвоєнні звання «лікар-спеціаліст» зі спеціальності «Офтальмологія». За результатами позитивної атестації на підставі рішення атестаційної комісії лікарям, видається сертифікат встановленого зразка.

VII. ЛІТЕРАТУРА

1. Офтальмологія: підручник / за ред. В.Н. Сакович, В.Н. Сердюк, Д.Г. Жабоедов. - Медицина, 2022. - 128 с.

2. Офтальмологія : підручник / за ред. Г.Д. Жабоєдов, Р.Л. Скрипник, О.А. Кіча та інш.. - Медицина, 2018. - 296 с.

3. Ophthalmology: textbook / O.P. Vitovska, P.A. Bezditko, I.M. Bezkorovayna et al. — 2nd edition. - Kyiv :AUS Medicine Publishing, 2020. - 648 p.

4. The Will sEye Manual: Office and Emergency Room Diagnosis and Treatment of Eye Disease / Dr.Kalla Gervasio, Dr.TravisPeck. - WoltersKluwer, 2021. - 426 c.

5. Ретинобластома: монографія /під ред. Н.Ф. Боброва. - Одесса: Видавничий центр, 2020. -327 с.

6. Image Analysis and Modeling in Ophthalmology / Edited By Eddie Y. K. Ng. - Edited By Eddie Y. K. Ng / CRC Press, 2017. - 412 c.

7. Handbook of Visual Optics, Two-VolumeSet / Pablo Artal. - CRC Press, 2021. - 832 c.

8. Terminology and guidelines for glaucoma 5thEdition / Br J Ophthalmol. 2021 Jun;105 (Suppl 1):1-169.

9. Витовская О., Бездетко П., Безкоровайна И. Ophthalmology.-Медицина, 2017.-648 с

10. Завгородня, Н. Г. Реконструктивна та пластична хірургія в офтальмології: навч.-метод. посіб. для лікарів-інтернів за фахом "Офтальмологія" і "Загальна практика сімейна медицина" / Н. Г. Завгородня, Л. Е. Саржевська, І. О. Поплавська. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. - 78 с.

11. Медицина за Девідсоном: принцини і практика / Davidson's principles and practice of medicine: посібник : пер. 23 англ. вид. : у 3 т. Т. 3 / за ред.: Стюарта Г. Ралстона [та ін.] ; наук. ред. пер.: І. Скрипник [та ін.] ; іл.: Роберт Бріттон. - Київ : ВСВ Медицина, 2021. - 642 с.

12. Медицина за Девідсоном: принцини і практика / Davidson's principles and practice of medicine : посібник : пер. 23 англ. вид. : у 3 т. Т. 2 / за ред.: Стюарта Г. Ралстона [та ін.] ; наук. ред. пер.: В. Ждан [та ін.] ; іл.: Роберт Бріттон. - Київ : ВСВ Медицина, 2021. - 778 с.

13. Офтальмологія: підручник / за ред. В.Н. Сакович, В.Н. Сердюк, Д.Г. Жабоедов. – Медицина, 2022. – 128 с.

14. Ophthalmology: textbook / O.P. Vitovska, P.A. Bezditko, I.M. Bezkorovayna et al. — 2nd edition. – Kyiv :AUS Medicine Publishing, 2020. – 648 p.

15. The Will sEye Manual: Office and Emergency Room Diagnosis and Treatment of Eye Disease / Dr.Kalla Gervasio, Dr.TravisPeck. - WoltersKluwer, 2021. – 426 c.

16. Ретинобластома: монографія /під ред. Н.Ф. Боброва. - Одесса: Видавничий центр, 2020. -327 с.

17. Terminology and guidelines for glaucoma 5thEdition / Br J Ophthalmol. 2021 Jun;105 (Suppl 1):1-169.

18. Луценко Н.С., Ісакова О.А., Рудичева О.А., Михальчик Т.С. Сучасний метод діагностики функції мейбомієвих залоз при захворюваннях повік та вибір методу лікування (Методичні рекомендації).-Запоріжжя, 2018.-28 с.

19. Луценко Н.С., Рудичева О.А., Ісакова О.А., Кирилова Т.С., Унгурян Н.В. Макула. Сучасна діагностика. Оптична когерентна томографія та оптична когерентна томографія-ангіографія. Навчально-методичний посібник.-Запоріжжя, 2019.-144 с.

Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

(офіційні сайти та інформаційні портали)

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://rada.gov.ua/
2. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/
3. Кабінет Міністрів України (урядовий портал) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/
4. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.me.gov.ua/

5. Міністерство охорони здоров’я України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/